

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

ul. Piotrkowska 120
90-006 Łódź, P - 36
tel. (42) 636 36 89, fax (42) 636 07 12
e-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-411 - 1 (22)15/AK

Łódź, dnia 30 września 2015 r.

Decyzja Nr RŁO 7/2015

- I.** Na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 184) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz określony w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nadużywanie przez wspólników spółki cywilnej Grzegorzewską Małgorzatę prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Grzegorzewska Małgorzata USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej i Adama Grzegorzewskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Grzegorzewski Adam USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej, polegającej na nie udostępnianiu ww. kaplicy konkurentom ww. przedsiębiorców na rynku usług pogrzebowych, co przeciwdziała ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na rynku świadczenia usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej i nakazuje jej zaniechanie.

- II.** Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 184) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

za naruszenie zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5. ww. ustawy, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji, nakłada się kary pieniężne w następującej wysokości:

1. Na Małgorzatę Grzegorzewską prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Grzegorzewska Małgorzata USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej, karę pieniężną w wysokości 9 852,00 zł (słownie: dziewięć tysięcy osiemset pięćdziesiąt dwa złotych), za zapłatę której odpowiada solidarnie z Adamem Grzegorzewskim prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Grzegorzewski Adam USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej,
2. Na Adama Grzegorzewskiego prowadzącego działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Grzegorzewski Adam USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej, karę pieniężną w wysokości 9 852,00 zł (słownie: dziewięć tysięcy osiemset pięćdziesiąt dwa złotych), za zapłatę której odpowiada solidarnie z Małgorzatą Grzegorzewską prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Grzegorzewska Małgorzata USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267), w związku z art. 83 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowanie do § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

postanawia się obciążyć:

1. Małgorzatę Grzegorzewską prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Grzegorzewska Małgorzata USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej, kosztami postępowania w sprawie nadużycia pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej opisanego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji w kwocie 20,40 zł (słownie: dwadzieścia złotych czterdzieści groszy) oraz zobowiązać ww. przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ww. kosztów postępowania w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, za zapłatę, której odpowiada solidarnie z Adamem Grzegorzewskim prowadzącym działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Grzegorzewski Adam USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej.
2. Adama Grzegorzewskiego prowadzącego działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Grzegorzewski Adam USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej, kosztami postępowania w sprawie nadużycia pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej opisanego w punkcie I sentencji niniejszej decyzji w kwocie 20,40 zł (słownie: dwadzieścia złotych czterdzieści groszy) oraz zobowiązać ww. przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ww. kosztów postępowania w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, za zapłatę, której odpowiada solidarnie z Małgorzatą Grzegorzewską prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Grzegorzewska Małgorzata USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej.

Uzasadnienie

Na przełomie 2014/2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Prezesem Urzędu”) przeprowadził postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy w związku z zachowaniami przedsiębiorcy Grzegorzewska Małgorzata USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej mogło dojść do naruszenia przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331, ze zm.) (zwanej dalej: „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów”) uzasadniającego wszczęcie postępowania antymonopolowego, w tym, czy sprawa ma charakter antymonopolowy. W ww. postępowaniu wyjaśniającym, znak RŁO 400-11/14, Prezes Urzędu ustalił, że na terenie Rawy Mazowieckiej jest jeden cmentarz zarządzany przez Parafię Rzymskokatolicką p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z siedzibą w Rawie Mazowieckiej. Obok cmentarza parafialnego na gruntach Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Rawie Mazowieckiej znajduje się kaplica cmentarna wybudowana i zarządzana przez przedsiębiorców wspólników spółki cywilnej: Małgorzatę Grzegorzewską prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Grzegorzewska Małgorzata USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej i Adama Grzegorzewskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Grzegorzewski Adam USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej (zwani dalej: „Małgorzata Grzegorzewska i Adam Grzegorzewski”). Kaplica ta od 2010 r. jest miejscem świadczenia usług pogrzebowych związanych z dostarczeniem zwłok osób zmarłych do miejsca pochówku i ich przechowania do rozpoczęcia ceremonii pogrzebowej, miejscem ceremonii religijnych i świeckich związanych z pogrzebem, miejscem wyprowadzenia zwłok osób zmarłych na cmentarz jak również stanowi miejsce gromadzenia się uczestników pogrzebów. Zgodnie z oświadczeniem Małgorzaty Grzegorzewskiej kaplica nie jest udostępniana innym przedsiębiorcom pogrzebowym lub osobom zlecającym innym przedsiębiorcom pogrzebowym usługi pogrzebowe.

W związku z faktem, iż zebrany w powyższym postępowaniu materiał dowodowy wskazywał na możliwość naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w szczególności art. 9 ust. 1 i 2 tej ustawy, Postanowieniem Nr 1 z dnia 10 kwietnia 2015 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu przez przedsiębiorców wspólników spółki cywilnej: Grzegorzewską Małgorzatę prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Grzegorzewska Małgorzata USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej i Adama Grzegorzewskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Grzegorzewski Adam USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej, pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej, poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na rynku świadczenia usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej, w następstwie nieudostępniania konkurentom ww. przedsiębiorców na rynku usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej kaplicy, co uniemożliwia świadczenie przez nich usług pogrzebowych na terenie Rawy Mazowieckiej i może stanowić naruszenie art. 9 ust 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, o czym zawiadomił strony postępowania.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego strony postępowania reprezentowane przez pełnomocnika wyjaśniły, co następuje:

- działania Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej nie naruszają w żaden sposób przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- w 2014 r. na cmentarzu Parafialnym p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z siedzibą w Rawie Mazowieckiej zostały wykonane 224 pochówki, z których 213 wykonała firma

Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej, 2 pochówki zostały wykonane z pominięciem kaplicy (pochówki osób wyznania ewangelickiego), a pozostałe 9 wykonały inne firmy,

- prawdą jest, że Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska odmówili prawa korzystania z kaplicy przedsiębiorcom pogrzebowym Wiesławowi Bartosińskiemu i Adamowi Sondce, ale takie zachowanie było spowodowane ich odmową partycypacji w kosztach utrzymania kaplicy, chcieli korzystać z niej za darmo oraz stawiali warunki nie do przyjęcia jak nieobecność pracowników Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej w okresie wstawienia do kaplicy zwłok osób, których usługę wykonywali,
- poza sporną kaplicą nabożeństwa żałobne i wyprowadzanie zwłok osób zmarłych można wykonywać w Rawie Mazowieckiej, z:
 - kościoła Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny,
 - z kościoła Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Św. Pawła od Krzyża,
 - z kościoła Parafii Rzymskokatolickiej Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata,
 - kościoła Parafii Ewangelicko – Augsburskiej,
 - oraz w kaplicy przyszpitalnej szpitala powiatowego w Rawie Mazowieckiej,
- do czasu wybudowania spornej kaplicy obowiązywał schemat wyprowadzania zwłok z ww. kościołów po mszy i taki schemat pogrzebu w części nadal obowiązuje,
- istnieje możliwość poprowadzenia konduktu żałobnego ulicami Rawy Mazowieckiej po uzgodnieniu tego faktu z zarządcą drogi,
- przedsiębiorca pogrzebowy Wiesław Bartosiński nie posiada stale otwartego punktu na terenie Rawy Mazowieckiej, a swoje usługi świadczy zasadniczo na telefon – otwiera punkt po kontakcie telefonicznym z klientem,
- obok działki, na której znajduje się sporna kaplica jest działka do sprzedaży (od 2013 r.) ale z jej kupna nie skorzystał żaden z ww. przedsiębiorców w celu wybudowania tam kaplicy,
- Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska własnym staraniem oraz przy wykorzystaniu wyłącznie własnego kapitału stali się posiadaczami kaplicy przycementarnej i nakazanie udostępnienia kaplicy innym przedsiębiorcom może doprowadzić do sytuacji, w której prowadzona przez nich działalność gospodarcza stanie się nieopłacalna,
- udostępnienie odpłatne kaplicy spowoduje wzrost cen usług innych przedsiębiorców, co wpłynie negatywnie na konsumentów.

I. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą „USŁUGI POGRZEBOWE” Adam Grzegorzewski i Małgorzata z siedzibą w Rawie Mazowieckiej. Umowa spółki cywilnej „USŁUGI POGRZEBOWE” Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska została zawarta w dniu 2 stycznia 1996 r. Przedmiotem działalności ww. spółki jest prowadzenie zakładu pogrzebowego. Ponadto świadczą oni usługi

pogrzebowe i usługi cmentarne oraz zarządzają kaplicą cmentarną jedyne cmentarza na terenie Rawy Mazowieckiej.

Małgorzata Grzegorzewska jest wpisana do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, a z wpisu wynika, że działalność gospodarczą rozpoczęła w dniu 15 listopada 2004 r. (faktycznie zgodnie z oświadczeniem pełnomocnika stron działalność gospodarczą prowadzi od 1996 r.) Natomiast Adam Grzegorzewski został wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej z datą rozpoczęcia działalności gospodarczej w dniu 15 listopada 1990 r. W zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej przeważającą działalność gospodarczą stanowią pogrzeby i działalność pokrewna.

Na terenie Rawy Mazowieckiej jest jeden cmentarz zarządzany przez Parafię Rzymskokatolicką p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z siedzibą w Rawie Mazowieckiej. W 2002 r. Rawa Mazowiecka przekazała Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z siedzibą w Rawie Mazowieckiej około 2,5 ha terenu przylegającego do cmentarza na poszerzenie powierzchni cmentarza. W 2008 r. Parafia Rzymskokatolicka p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z siedzibą w Rawie Mazowieckiej wydzierżawiła, z ww. przekazanego terenu, Adamowi Grzegorzewskiemu i Małgorzacie Grzegorzewskiej nieruchomości niezabudowaną o powierzchni 0,1267 ha pod budowę kaplicy cmentarnej. W 2009 r. zostało wydane przez Starostę Rawskiego w Rawie Mazowieckiej pozwolenie dla Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej na budowę na ww. działce domu pogrzebowego. Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej w uzasadnieniu ww. decyzji wskazało, iż realizacja tego przedsięwzięcia jest zgodna z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Rawy Mazowieckiej. W 2010 r. oddano do użytku kaplicę cmentarną – dom pogrzebowy (zwaną dalej: „kaplicą cmentarną”). Jak wynika z opisu projektu budowlanego ww. kaplica cmentarna spełnia wszystkie wymagania domu pogrzebowego wskazane w art. 5 ust. 2 ustawy z 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 - dalej zwanej: ustawą o cmentarzach i chowaniu zmarłych) i § 3 i § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (Dz. U. Nr 75, poz. 405 – dalej zwanej: „rozporządzeniem w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków”). Kaplica ta pełni rolę kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych na każdym cmentarzu powinien być dom przedpogrzebowy lub kostnica, które służą:

- 1) do składania ciał osób zmarłych do czasu ich pochowania;
- 2) do wykonywania oględzin zwłok ludzkich dla celów sądowo-lekarskich, sanitarnych oraz policyjnych;
- 3) do wykonywania innych czynności związanych z chowaniem zwłok.

Natomiast jak wynika z rozporządzenia w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków dom przedpogrzebowy lub kostnica na terenie cmentarza powinny znajdować się w wydzielonej jego części, z bezpośrednim dojazdem do bramy cmentarza i powinny posiadać pomieszczenia przeznaczone:

- 1) do wystawiania trumien ze zwłokami lub szczątkami oraz do odprawiania ceremonii pogrzebowych;
- 2) na trumny ze zwłokami lub szczątkami oczekujące na wystawienie;
- 3) do przechowywania sprzętu związanego z ceremonią pogrzebową;
- 4) do przechowywania sprzętu porządkowego oraz środków do mycia i dezynfekcji pomieszczeń, wyposażone w instalację ciepłej i zimnej wody oraz instalację kanalizacyjną.

Dom przedpogrzebowy powinien ponadto posiadać pomieszczenia:

- 1) przeznaczone do przechowywania zwłok i szczątków;
- 2) ze stołem ze stali nierdzewnej przeznaczone do przygotowywania zwłok do pochówku;

- 3) przeznaczone do mycia i dezynfekcji mat wykorzystywanych przy ekshumacji oraz do przechowywania skrzyń, w których transportowane są zwłoki i szczątki, jak również do przechowywania sprzętu porządkowego oraz sprzętu do mycia i dezynfekcji pomieszczeń;
- 4) socjalne dla pracowników zatrudnionych przy przygotowywaniu zwłok i ich pochówku.

Pomieszczenia, o których mowa w ust. 3 ww. przepisu, powinny być wyposażone w instalację ciepłej i zimnej wody oraz instalację kanalizacyjną. W domu przedpogrzebowym i kostnicy, albo w ich bezpośrednim sąsiedztwie, powinien znajdować się co najmniej jeden ogólnodostępny ustęp. Dom przedpogrzebowy i kostnica powinny zostać zabezpieczone przed dostępem zwierząt, w szczególności gryzoni i owadów. Pomieszczenie przeznaczone do przechowywania zwłok i szczątków powinno być wyposażone w urządzenie do stałego pomiaru temperatury.

Pomieszczenie przeznaczone do wystawiania trumien ze zwłokami lub szczątkami oraz do odprawiania ceremonii pogrzebowych powinno być wyraźnie oddzielone od pozostałych pomieszczeń. Pomieszczenie przeznaczone do przygotowywania zwłok do pochówku powinno posiadać wentylację, a ściany, posadzki i urządzenia powinny być łatwo zmywalne, nienasiąkliwe, gładkie i nieśliskie oraz odporne na działanie produktów dezynfekujących. Ponadto pomieszczenie to powinno posiadać chłodnię lub urządzenie chłodnicze, zapewniające stałą temperaturę przechowywania zwłok i szczątków, nie wyższą niż 4°C. Po zakończeniu prac związanych z przygotowywaniem zwłok do pochówku użyte sprzęty, narzędzia i materiały powinny zostać dokładnie umyte lub wyprane oraz zdezynfekowane (§ 3 ww. rozporządzenia). Ponadto zwłoki lub szczątki złożone w domu przedpogrzebowym powinny być przechowywane w pomieszczeniu przeznaczonym do przechowywania zwłok i szczątków, w temperaturze nie wyższej niż 10°C (§ 4 ww. rozporządzenia).

Kaplica cmentarna stanowi miejsce ceremonii religijnych i świeckich związanych z pogrzebem, miejsce wyprowadzenia zwłok osób zmarłych na cmentarz, jak również stanowi miejsce gromadzenia się uczestników pogrzebów.

Na terenie Rawy Mazowieckiej poza Adamem Grzegorzewskim i Małgorzatą Grzegorzewską usługi pogrzebowe oferują: Adam Sondka i Wiesław Bartosiński. Adam Sondka prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą „Adam Sondka Przedsiębiorstwo Pogrzebowe” i na terenie Rawy Mazowieckiej posiada filię przy ul. Warszawskiej 12. Natomiast Wiesław Bartosiński prowadzi działalność gospodarczą w Rawie Mazowieckiej przy ul. Warszawskiej 10 pod nazwą Zakład pogrzebowy „HADES” Wiesław Bartosiński. Jak wynika z ich oświadczeń od momentu otwarcia kaplicy cmentarnej nie wykonali oni usługi pogrzebowej na terenie Rawy Mazowieckiej gdyż Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska nie wyrazili zgody na udostępnienie im kaplicy cmentarnej. Twierdzą oni również, że na terenie Rawy Mazowieckiej nie ma innych miejsc, z których byłoby możliwe wyprowadzenie zwłok na cmentarz po odprawieniu mszy świętej. Fakt ten potwierdziła Małgorzata Grzegorzewska, która w postępowaniu wyjaśniającym oświadczyła, że kaplica nie jest udostępniana innym przedsiębiorcom pogrzebowym lub osobom zlecającym innym przedsiębiorcom pogrzebowym usługi pogrzebowe.

Zgodnie z ustaleniami miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rawy Mazowieckiej zatwierdzonego uchwałą NR XXI/159/2000 Rady Miejskiej w Rawie Mazowieckiej z dnia 30 marca 2000 r. nie przewiduje on możliwości wybudowania kolejnego domu pogrzebowego w pobliżu cmentarza.

Poza ww. kaplicą w szpitalu Św. Ducha w Rawie Mazowieckiej jest kaplica szpitalna - miejsce odbierania zwłok osób zmarłych w szpitalu. Jednak obiekt ten nie jest typową kaplicą, gdyż poza symbolem religijnym – krzyżem nie posiada innych elementów wyposażenia kaplicy, oraz nie spełnia wymogów domu pogrzebowego lub kostnicy w rozumieniu przepisów rozporządzenia w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków.

Ponadto, w kościołach na terenie Rawy Mazowieckiej nie ma możliwości przechowywania zwłok osób zmarłych. Jednocześnie, jak Prezes Urzędu ustalił, ze strony mieszkańców Rawy Mazowieckiej nie było zgłoszone zapotrzebowanie na wyprowadzenia zwłok z kościoła i przejście ulicami miasta w

kondukcje żałobnym. Zgodnie z obowiązującym przepisami prawa (ustawy o ruchu drogowym i ustaw dotyczących stosunku Państwa do poszczególnych kościołów) poprowadzenie konduktu żałobnego ulicami miasta nie wymaga uzgodnienia, w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, z właściwymi organami administracji rządowej lub samorządowej jeżeli kondukt pogrzebowy odbywa się stosownie do miejscowego zwyczaju. Miejskowy zwyczaj nie odnosi się tylko do miejscowości, w której odbywa się pogrzeb, ale wiąże się także z lokalizacją kościoła lub kaplicy oraz ze zwyczajem parafialnym.

W 2014 r. na terenie cmentarza Parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Rawie Mazowieckiej miały miejsce 224 pochówki (pogrzeby) wśród nich 2 pochówki niekatolickie, z tego 213 pochówków (pogrzebów) wykonali Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska. Kto wykonał pozostałych 11 pochówków (pogrzebów) Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska nie potrafili wskazać.

W 2015 r. w Probstwie Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Rawie Mazowieckiej odbyło się spotkanie z udziałem Małgorzaty Grzegorzewskiej Wiesława Bartosińskiego, Dariusza Dutkiewicza Dyrektora Biura Polskiej Izby Pogrzebowej w Warszawie oraz proboszcza ww. parafii w celu ustalenia warunków odpłatnego udostępniania kaplicy przycmentarnej (domu pogrzebowego). Spotkanie nie zakończyło się porozumieniem lub innymi ustaleniami dotyczącymi zasad korzystania z ww. kaplicy. Były planowane jeszcze dwa spotkania ale nie doszło do nich z powodu niestawiennictwa Wiesława Bartosińskiego. Ze spotkania tego nie sporządzono żadnych protokołów lub innych informacji o treści spotkania.

Przychód Adama Grzegorzewskiego wspólnika spółki cywilnej „USŁUGI POGRZEBOWE” Adam Grzegorzewski i Małgorzata z siedzibą w Rawie Mazowieckiej za 2014 r. wyniósł (tajemnica przedsiębiorcy) zł.

Przychód Małgorzaty Grzegorzewskiej wspólnika spółki cywilnej „USŁUGI POGRZEBOWE” Adam Grzegorzewski i Małgorzata z siedzibą w Rawie Mazowieckiej za 2014 r. wyniósł (tajemnica przedsiębiorcy) zł.

III. Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zważył, co następuje.

1. Określenie zarzutu.

Stronom niniejszego postępowania antymonopolowego został postawiony zarzut stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej, polegającej na nieudostępnianiu ww. kaplicy konkurentom ww. przedsiębiorców na rynku usług pogrzebowych, co przeciwdziałało ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na rynku świadczenia usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej. Praktyka, o jakiej mowa w art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy antymonopolowej jest typową praktyką o charakterze antykonkurencyjnym, której celem lub skutkiem jest godzenie w stan aktualnej lub potencjalnej konkurencji. Ma ona miejsce wówczas, gdy przedsiębiorca zajmujący pozycję monopolistyczną na danym rynku w sposób nie znajdujący uzasadnienia ze względów organizacyjnych, technicznych, prawnych lub innych narzuca pewne warunki utrudniające lub uniemożliwiające konkurowanie przedsiębiorcom na tym samym rynku bądź na innych rynkach (rynkach powiązanych z rynkiem zdominowanym, rynkach zależnych). Przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji

może prowadzić zatem do zniekształcenia konkurencji na rynku, na którym podejmujący się zakazanych praktyk przedsiębiorca w ogóle nie prowadzi działalności. Uzasadnieniem dla tak rozumianej „teorii rynków zależnych” jest założenie, zgodnie z którym podmiot posiadający pozycję dominującą na rynku może przenosić swoją władzę rynkową i wywierać zasadniczy wpływ na funkcjonowanie drugiego z rynków. Zjawisko to określane jest mianem „transferu nadużycia pozycji dominującej”. W powyższym kontekście istotne jest, czy między rynkiem pozycji dominującej a innym rynkiem właściwym występuje powiązanie pozwalające mówić o faktycznym lub potencjalnym oddziaływaniu dominanta na inny rynek właściwy. W świetle orzecznictwa za dopuszczalne można uznać wiązanie rynków, których uczestnicy uzależnieni są od podmiotu o pozycji dominującej ze względu na możliwość dyktowania przez niego warunków prowadzenia przez nich działalności na rynkach konkurencyjnych. O uzależnieniu można mówić wówczas, gdy dominant pośrednio wpływa zarówno na możliwość wejścia na dany rynek, jak i utrzymania się na nim. Przedsiębiorcy działający na rynku powiązonym muszą zatem współpracować z przedsiębiorcą posiadającym pozycję dominującą na innym rynku, aby móc oferować swoje towary na rynku powiązanym.

2. Strona postępowania.

Postępowanie antymonopolowe w sprawie praktyk ograniczających konkurencję może być wszczęte wobec podmiotów posiadających status przedsiębiorcy. Przy pomocy norm prawa antymonopolowego realizowana jest bowiem ochrona konkurencji i uczestników rynku przed antykonkurencyjnymi praktykami podejmowanymi przez przedsiębiorców.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem „przedsiębiorcy” należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 584, ze zm. – zwanej dalej ustawą o swobodzie działalności gospodarczej) oraz: a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej; b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu; c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji; d) związek przedsiębiorców.

Dla uznania danego podmiotu za przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 pkt 1 *in initio* ww. ustawy istotny jest art. 2 i art. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Zgodnie z tymi przepisami, przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą, tj. zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności.

Za przedsiębiorcę uznaje się więc podmiot, który spełnia łącznie określone tymi przepisami kryteria podmiotowe i przedmiotowe: po pierwsze jest osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, po drugie wykonuje we własnym imieniu działalność gospodarczą. Zgodnie z ww. definicją pojęcie działalności gospodarczej obejmuje zaś działania mające łącznie następujące enumeratywnie wymienione cechy: działalności wytwórczej, budowlanej, handlowej, usługowej, poszukiwania, rozpoznawania i

wydobywania kopalin ze złóż lub działalności zawodowej; działalności wykonywanej w sposób zorganizowany; działalności wykonywanej w sposób ciągły.

Mając powyższe na uwadze należy zauważyć, że Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą „USŁUGI POGRZEBOWE” Adam Grzegorzewski i Małgorzata z siedzibą w Rawie Mazowieckiej. Małgorzata Grzegorzewska i Adam Grzegorzewski są wpisani do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i prowadzą działalność gospodarczą w sposób ciągły i zorganizowany w zakresie pogrzebów i działalność pokrewnej.

Wobec tego Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska niewątpliwie mają status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 pkt 1 in initio ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a zatem mogą być stroną w postępowaniu antymonopolowym w sprawie naruszenia zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję, w tym wskazanych w art. 9 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. Interes publicznoprawny.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w art. 1 ust. 1 określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Tak określony cel ustawy pozwala przyjąć, iż ma ona charakter publiczny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego. Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez Prezesa Urzędu działań w celu ochrony interesów indywidualnych.

W świetle orzecznictwa Sądu Antymonopolowego (obecnie Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów) „interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien być on ustalony i konkretyzowany. Organ administracji - Prezes Urzędu winien być w toku i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej - art. 7 k.p.a.”¹ Podobnie Sąd Najwyższy stwierdził, iż „ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny, zatem jej celem jest słuzenie interesom publicznym. Ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji. Nie odnosi się do ochrony roszczeń indywidualnych.”²

Interes publiczny należy bowiem utożsamiać z naruszeniem konkurencji lub wywołaniem (możliwością wywołania) na rynku innych niekorzystnych zjawisk.³ Zachowanie przedsiębiorców należy oceniać z punktu widzenia celów ustawodawstwa antymonopolowego, a mianowicie, gdy może ono wywołać skutki w postaci wpływu na ilość, jakość, cenę towarów lub zakres wyboru dostępny konsumentom lub innym nabywcom.⁴

Silna konkurencja jest korzystna dla rozwoju gospodarczego, prowadzi do obniżenia cen towarów oferowanych na rynku, sprzyja bardziej efektywnemu rozdziałowi środków produkcji, przyczynia się do wzrostu efektywności produkcji. W konsekwencji jest korzystna także dla konsumentów⁵. Należy zatem przyjąć, że także w Polsce konkurencja powinna być chroniona dlatego, że zapewnia najwyższy możliwy poziom dobrobytu (zaspokojenia interesów) konsumentów. Tym samym każde zakłócenie warunków funkcjonowania rynku skutkujące lub mogące skutkować ograniczeniem lub eliminacją konkurencji, które prowadzi do wyłączenia prawa konsumenta do swobodnego wyboru dostawcy usług będzie naruszeniem interesu publicznego.

W niniejszej sprawie podlegające ocenie działanie przedsiębiorców – Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej na rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego

¹ Wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 04.07.2001 r., sygn. akt XVII Ama 108/00.

² Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.05.2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98.

³ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.06.2008 r., sygn. akt III SK 40/07.

⁴ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.10.2008 r., sygn. akt III SK 2/08.

⁵ P. Mikłaszewicz, Obowiązki informacyjne w umowach z udziałem konsumentów na tle prawa Unii Europejskiej, Wolters Kluwer business 2008, s. 31

Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej, które oddziaływało pośrednio na wszystkich uczestników rynku powiązanego z tym rynkiem, to jest rynku usług pogrzebowych, na którym to rynku przedsiębiorcy oferują lub zamierzają prowadzić świadczenie usług pogrzebowych na terenie Rawy Mazowieckiej. Rozważając kwestię naruszenia interesu publicznego w tej sprawie stwierdzić należy również, iż kwestionowane zachowanie ww. przedsiębiorców miało wpływ na odbiorców korzystających z usług pogrzebowych, to jest wszystkich mieszkańców Rawy Mazowieckiej mających groby rodzinne na terenie cmentarza w tej miejscowości, ograniczone bowiem zostały możliwości dokonywania przez nich wyboru spośród ofert większej liczby konkurentów działających na rynku usług pogrzebowych, tj. oferty tego z nich, który ich zdaniem proponuje najlepsze warunki usługi i jest konkurencyjny cenowo. Brak konkurencji na rynku, patrząc z punktu widzenia interesów odbiorców, zawsze negatywnie oddziałuje na jakość usług i ich cenę. Stanowisko to pozostaje aktualne również w odniesieniu do rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej i powiązanego z nim rynku usług pogrzebowych.

Tak więc, w świetle powyższych wywodów, w niniejszym postępowaniu spełniona została przesłanka naruszenia interesu publicznoprawnego przez Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej, co uzasadnia ocenę ich zachowania w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W związku z powyższym w niniejszej sprawie Prezesa Urzędu uznał, że ma podstawy do podjęcia działań w interesie publicznym.

4. Rynek właściwy.

Dla stwierdzenia, iż w niniejszej sprawie doszło do naruszenia art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wykazać w dalszej kolejności należy, że Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska zajmują pozycję dominującą na rynku właściwym.

Zgodnie z art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą na rynku, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%. Definicję rynku właściwego zawiera art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stosownie do którego jest to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu panują zbliżone warunki konkurencji. Pod pojęciem towarów, zgodnie z art. 4 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, rozumieć należy natomiast rzeczy, jak również energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane.

Pojęcie rynku właściwego odnosi się przedmiotowo do wszystkich wyrobów (usług) jednego rodzaju, które ze względu na swoje szczególne właściwości odróżniają się od innych wyrobów (usług) w taki sposób, że nie istnieje możliwość dowolnej ich zamiany. Rynek właściwy produktowo obejmuje wszystkie towary, które służą zaspokajaniu tych samych potrzeb nabywców, mają zbliżone właściwości, podobne ceny i reprezentują podobny poziom jakości. Niezbędnym elementem rynku właściwego jest także jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów, są jednakowe dla wszystkich konkurentów. Rynek właściwy wyznacza zatem płaszczyznę współzawodnictwa przedsiębiorców w zakresie danego towaru na określonym terytorium geograficznym.

W świetle powyższego stwierdzić należy, iż rynkiem właściwym w niniejszej sprawie, na którym działalność prowadzą Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska, jest lokalny rynek zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej. W aspekcie przedmiotowym rynek ten obejmuje ogół czynności związanych z utrzymaniem i udostępnianiem kaplicy cmentarnej podmiotom

zainteresowanym jego wykorzystaniem w związku ze świadczonymi usługami pogrzebowymi. W ramach prowadzonej w omawianym zakresie działalności przedsiębiorca zarządzający kaplicą ustala czas pracy pracowników, godziny otwarcia, kolejność i czas korzystania z kaplicy, kto może z kaplicy korzystać, odpłatności, itp. Kreuje, zatem (pod względem finansowym, ekonomicznym i organizacyjnym) warunki korzystania z kaplicy przez świadczeniodawców usług pogrzebowych.

Prezes Urzędu uznał, iż w ujęciu geograficznym przedmiotowy rynek ma wymiar lokalny. Za takim określeniem rynku przemawia to, iż kaplica cmentarna będąc urządzeniem kluczowym dla usług pogrzebowych jest związana zwyczajowo, organizacyjnie, terytorialnie i prawnie z cmentarzem parafialnym, w niniejszej sprawie cmentarzem Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej. Na cmentarzu tym chowani są zmarli mieszkańcy Rawy Mazowieckiej a powyższa kaplica jest miejscem odprawiania ceremonii pogrzebowych i wyprowadzania zwłok osób zmarłych na miejsce pochówku.

Na terenie Rawy Mazowieckiej Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska są jedynymi podmiotami zarządzającymi kaplicą cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej, jedyne cmentarza w tym mieście. Tylko bowiem oni wydzierżawili teren przy ww. cmentarzu od Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej i wybudowali na nim, po uzgodnieniu warunków budowy, kaplicę cmentarną. Kaplica ta zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, spełnia wymogi domu pogrzebowego, to jest posiada pomieszczenie przeznaczone do wystawiania trumien ze zwłokami lub szczątkami oraz do odprawiania ceremonii pogrzebowych oraz pomieszczenie do przechowywania zwłok przed wstawieniem, o odpowiedniej temperaturze. Fakt ten przesądza o zajmowaniu przez Adama Grzegorzewskiego i Małgorzatę Grzegorzewską pozycji dominującej (monopolistycznej) na rynku właściwym.

Wskazać też należy, iż jakkolwiek Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska prowadzą działalność na rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej to ewentualne skutki zarzucanej im praktyki ograniczającej konkurencję ujawniają się na innym przedmiotowo rynku, a mianowicie na rynku świadczenia usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej (rynek powiązany, na który Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska mogą oddziaływać pośrednio – określając panujące tam warunki konkurencji). W orzecznictwie oraz literaturze sytuację, w której dany przedsiębiorca posiada pozycję dominującą na jednym rynku i wykorzystuje ją w celu naruszenia struktury właściwej konkurencji na drugim z nim powiązany określa się jako tzw. transfer nadużycia pozycji dominującej. Zarówno w orzecznictwie wspólnotowym⁶, jak i krajowym⁷ podkreśla się, iż wystarczy aby przedsiębiorca zdominował jeden rynek, by mógł za pomocą tej przewagi konkurencyjnej wywierać nacisk na uczestników rynków niezdominowanych, jeżeli występują między nim a tymi uczestnikami relacje zależności⁸.

Usługi pogrzebowe obejmują wszelkie czynności związane z pochówkiem zmarłych, tj. organizację pogrzebu, ceremoniał pogrzebowy, do którego odprawienia niezbędna jest kaplica cmentarna - dom pogrzebowy, czynności związane z przygotowaniem zwłok do pochówku, kopanie i zasypywanie grobów. Są one adresowane do indywidualnego odbiorcy - klientów zakładów pogrzebowych. Ten rynek jest z założenia rynkiem konkurencyjnym, na którym ścierać się powinny interesy przedsiębiorców i konsumentów poprzez funkcjonowanie mechanizmu rynkowego. Jednak na rynku świadczenia usług pogrzebowych na terenie Rawy Mazowieckiej faktycznie działa (świadczy usługi pogrzebowe) tylko jeden podmiot. Są nim wspólnicy spółki cywilnej Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska.

⁶ por. decyzję Komisja Europejska w sprawie ECS/AKZO IV/30.698; Dz.Urz. Unii Europejskiej L nr 374/1985

⁷ por. wyroki S.A. z dnia 20 września 1995r. sygn. akt XVII Amr 28/95 oraz 17 kwietnia 2002 r. sygn. akt XVII Ama 69/01

⁸ E. Modzelewska- Wąchal, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz. Wyd. Twigger, Warszawa 2002r. str. 97.

Geograficznie rynek ten obejmuje obszar Rawy Mazowieckiej, gdyż usługą pochówku na cmentarzu w Rawie Mazowieckiej są zainteresowani mieszkańcy tego miasta.

5. Nadużycie pozycji dominującej.

Prezes Urzędu zarzucił Adamowi Grzegorzewskiemu i Małgorzacie Grzegorzewskiej naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem, zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku, polegające na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Zakaz wyrażony w ww. przepisie oznacza, że dominant nie może podejmować działań antykonkurencyjnych wobec innych przedsiębiorców, tj. godzących w aktualną lub potencjalną konkurencję. Natomiast *utrudnianie powstania bądź rozwoju konkurencji wskutek określonych zachowań dominanta dotyczy zarówno konkurencji na rynku zdominowanym, jak i na rynkach trzecich*⁹. Inaczej mówiąc, nadużycie może mieć miejsce również w stosunku do tzw. rynku powiązanego z rynkiem zdominowanym przez danego przedsiębiorcę. Przykład praktyk antykonkurencyjnych stanowią tzw. praktyki wykluczające. Istotą praktyk wykluczających jest m. in. takie *zachowanie przedsiębiorcy dominującego, które może skutkować zamknięciem rynku*¹⁰, czyli inaczej mówiąc skutkiem lub celem dominanta jest pozbawienie lub ograniczenie możliwości uczestnictwa w rynku innym przedsiębiorcom poprzez stworzenie nieuzasadnionych barier dostępu do rynku¹¹.

Istotą zarzutu stawianego w niniejszym postępowaniu jest nadużywanie przez Adama Grzegorzewskiego i Małgorzatę Grzegorzewską pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej, polegające na nieudostępnianiu ww. kaplicy konkurentom ww. przedsiębiorców na rynku usług pogrzebowych, co przeciwdziała ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na rynku świadczenia usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej. W ocenie Prezesa Urzędu, Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska przeciwdziałają w ten sposób ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji na rynku świadczenia usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej poprzez stworzenie nieuzasadnionej bariery uniemożliwiającej wykonywanie usług pogrzebowych na zlecenie mieszkańców Rawy Mazowieckiej innym przedsiębiorcom pogrzebowym.

W okolicznościach niniejszej sprawy bezsporne jest, że ww. kaplica zarządzana przez Adama Grzegorzewskiego i Małgorzatę Grzegorzewską jest niezbędna do wykonywania usług pogrzebowych. Tym samym niemożność korzystania z ww. kaplicy czyni ofertę przedsiębiorcy pogrzebowego świadczącego usługi pogrzebowe niekonkurencyjną (nie budzi zainteresowania konsumenta) wobec przedsiębiorcy pogrzebowego, którego oferta zawiera element korzystania z kaplicy cmentarnej. W przedmiotowej sprawie odmowa korzystania z kaplicy cmentarnej przez konkurentów Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej stanowi nadużycie pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej, gdyż jej celem i skutkiem jest eliminacja konkurencji z rynku świadczenia usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej. Dowodem tego jest niewykonywanie usług pogrzebowych na terenie Rawy Mazowieckiej przez przedsiębiorców pogrzebowych Adama Sondkę „Adam Sondka Przedsiębiorstwo Pogrzebowe” i Wiesława Bartosińskiego Zakład pogrzebowy „HADES” Wiesław Bartosiński, przy jednoczesnym zdominowaniu rynku usług pogrzebowych przez Adama Grzegorzewskiego i Małgorzatę Grzegorzewską. Tym samym należy stwierdzić, że w następstwie odmowy dostępu do kaplicy cmentarnej konkurencyjnym przedsiębiorstwom pogrzebowym rynek świadczenia usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej został zamknięty dla konkurentów Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej.

⁹ K. Kohutek, M. Sieradzka, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz. Wyd. Wolters Kluwer Sp. z o.o., Warszawa 2008 r. str. 386.

¹⁰ ¹⁰ K. Kohutek, M. Sieradzka, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz. Wyd. Wolters Kluwer Sp. z o.o., Warszawa 2008 r. str. 358.

¹¹ por. wyrok S.A. z dnia 27 października 1992 r., XVII Amr 22/92.

W tym miejscu należy wskazać, że reguły konkurencji wyznaczają prawa własności i tym samym ograniczają zasadę swobody umów. Prawo swobodnego dysponowania własnością jest ograniczone ochroną niezakłóconej konkurencji. Wynika to zarówno z orzecznictwa europejskiego¹², jak i orzecznictwa krajowego¹³. Nie wyłącza to jednak prawa właściciela do wynagrodzenia za korzystanie z kaplicy cmentarnej, a ograniczenie własności nie może być większe niż jest to niezbędne do wykonywania danej działalności, w tym przypadku usług pogrzebowych.

Tym samym nie jest uzasadnione powoływanie się stron postępowania na prawo własności, jak również na nieudane próby negocjacji z dwoma przedsiębiorcami pogrzebowymi w temacie partycypacji w kosztach całościowego utrzymania kaplicy cmentarnej – domu pogrzebowego, iż są to dowody niestosowania zarzucanej im praktyki ograniczającej konkurencję. Tylko bowiem wystąpienie z ofertą odpłatnego udostępnienia ww. kaplicy wszystkim działającym i potencjalnym przedsiębiorcom pogrzebowym lub korzystającym z ich usług konsumentom potwierdziłoby niestosowanie ww. praktyki lub jej zaniechanie przez Adama Grzegorzewskiego i Małgorzatę Grzegorzewską. Takie zachowanie w ocenianej sprawie nie miało miejsca.

W ocenie Prezesa Urzędu analizowana w niniejszym postępowaniu antymonopolowym odmowa Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej udostępnienia kaplicy cmentarnej była antykonkurencyjna, brak jest dla niej obiektywnego uzasadnienia i jako taka naruszyła zakaz z art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wskazać należy, że odmowa sprzedaży na rzecz konkurenta rodzi problemy z punktu widzenia prawa konkurencji w takich przypadkach, w których jest ona próbą wykorzystania pozycji dominującej na jednym rynku w celu oddziaływania na inny rynek powiązany, na którym dominant też jest obecny, względnie próbą niedopuszczenia do wykształcenia się nowego rynku powiązanego (*leveraging*), właśnie poprzez pozbawienie konkurentów dostępu do produktów lub usług, które są im niezbędne do konkurowania z dominantem¹⁴. W niniejszej sprawie zachodzi taka sytuacja – Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska posiadając pozycję dominującą na rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Niepokalanego Poczęcia N.M.P. w Rawie Mazowieckiej, przenoszą ją na rynek powiązany - rynek świadczenia usług pogrzebowych w Rawie Mazowieckiej, w celu niedopuszczenia do rozwoju konkurencji na tym rynku.

Biorąc powyższe pod uwagę Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I sentencji.

II. Nałożenie kary pieniężnej.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów organ antymonopolowy może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną, w wysokości nie większej niż 10% przychodu określonego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 9 tej ustawy. Rozstrzygnięcie w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej posiada więc charakter fakultatywny.

Prezes Urzędu wydając decyzję o nałożeniu kary pieniężnej działa zatem w ramach uznania administracyjnego, co oczywiście nie jest równoznaczne z dowolnością. W tym zakresie kieruje się on zasadą równości i proporcjonalności. Rozważając kwestię nałożenia kary Prezes Urzędu musi wziąć pod uwagę, czy w danych okolicznościach sprawy konieczne albo celowe jest jej nałożenie, a jeżeli

¹² Decyzja Komisji 98/190/WE, Flughafen Frankfurt/Main AG, Dz. Urz. WE nr L 72/30 (FAG) par. 90

¹³ Wyrok sądu antymonopolowego z 26 marca 1993 r., XVII Amr 46/92, opubl. Wokanda 1993, nr 8, poz. 38

¹⁴ A. Stawicki, komentarz do art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w A. Stawicki, E. Stawicki (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, E-LEX 2010.

tak, to w jakiej wysokości kara spełni założone funkcje. Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu powinien uwzględnić w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także, okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia oraz specyfiki rynku, na którym doszło do naruszenia. Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu bierze pod uwagę okoliczności łagodzące lub obciążające, które wystąpiły w sprawie. Okolicznościami łagodzącymi, w sytuacji naruszenia zakazu praktyk ograniczających konkurencję są:

- a) dobrowolne usunięcie skutków naruszenia,
- b) zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu,
- c) podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków,
- d) współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania,
- e) bierna rola przedsiębiorcy w naruszeniu zakazu porozumień ograniczających konkurencję, w tym unikanie przez niego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia ograniczającego konkurencję,
- f) działanie pod przymusem - w przypadku naruszenia zakazu porozumień ograniczających konkurencję.

Natomiast okolicznościami obciążającymi, są:

- a) rola lidera lub inicjatora porozumienia ograniczającego konkurencję lub nakłanianie innych przedsiębiorców do uczestnictwa w porozumieniu - w przypadku naruszenia zakazu porozumień ograniczających konkurencję,
- b) przymuszanie, wywieranie presji lub stosowanie środków odwetowych w stosunku do innych przedsiębiorców lub osób w celu wprowadzenia w życie lub kontynuowania naruszenia,
- c) dokonanie uprzednio podobnego naruszenia,
- d) umyślność naruszenia (art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

W przedmiotowej sprawie z uwagi na charakter praktyki ograniczającej konkurencję i stopień naruszenia interesu publicznego Prezes Urzędu uznał za zasadne nałożenie kary pieniężnej na Adama Grzegorzewskiego i Małgorzatę Grzegorzewską.

Podstawę obliczenia wysokości kary stanowi przychód (ogółem, nie tylko podlegający opodatkowaniu) przedsiębiorców: Adama Grzegorzewskiego i Małgorzaty Grzegorzewskiej, którzy prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej. Przychód Adama Grzegorzewskiego za 2014 r. wyniósł (tajemnica przedsiębiorcy)zł, przychód Małgorzaty Grzegorzewskiej za 2014 r. wyniósł (tajemnica przedsiębiorcy)zł. Tym samym maksymalna wysokość kary pieniężnej, jaka mogłaby być nałożona wynosi: dla Adama Grzegorzewskiego wynosi (tajemnica przedsiębiorcy)zł, dla Małgorzaty Grzegorzewskiej (tajemnica przedsiębiorcy) zł.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny natury stwierdzonego w niniejszej decyzji naruszenia, która determinuje wysokość kwoty bazowej kary będącej odsetkiem uzyskanych przychodów przez uczestników tego porozumienia. Odnośnie natury naruszenia organ antymonopolowy wyróżnia naruszenia bardzo poważne (do których zalicza się szkodliwe horyzontalne ograniczenia konkurencji, w tym porozumienia cenowe, zmywy przetargowe, podział rynku, nadużywanie pozycji dominującej prowadzące do eliminacji konkurencji z rynku), naruszenia poważne (do których zaliczamy porozumienia horyzontalne nie zaliczane do poważnych naruszeń, porozumienia pionowe wpływające na cenę lub warunki oferowania produktu, nadużywanie pozycji dominującej prowadzące do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku) i naruszenia mniej poważne niż wyżej wymienione (porozumienia wertykalne nie związane z cenami, nadużycia pozycji dominującej o mniejszej wadze).

Natura naruszenia skutkuje wysokością kary w ten sposób, że wyjściowy poziom kary, jako baza do dalszych wyliczeń kształtuje się dla poszczególnych naruszeń następująco:

- powyżej 1%, jednak nie więcej niż 3% przychodu w przypadku naruszeń bardzo poważnych,
- powyżej 0,2%, jednak nie więcej niż 1% przychodu w przypadku naruszeń poważnych,
- powyżej 0,01%, jednak nie więcej niż 0,2% przychodu w przypadku naruszeń pozostałych.

Prezes Urzędu uznał, że przedmiotowa praktyka, zaliczana jest do tak zwanych najcięższych ograniczeń konkurencji (*hard-core restriction*), stanowi bardzo poważne naruszenie prawa konkurencji, gdyż prowadzi do eliminacji konkurencji na rynku powiązonym. Stąd jako, podstawę do dalszego obliczania kary pieniężnej przyjął odsetek przychodu równy (tajemnica przedsiębiorcy) %, co stanowi równowartość dla Adama Grzegorzewskiego kwoty (tajemnica przedsiębiorcy) zł, dla Małgorzaty Grzegorzewskiej kwoty (tajemnica przedsiębiorcy) zł.

Kolejno należało ocenić wpływ czynników związanych ze specyfiką rynku i działalnością uczestników tego rynku. Biorąc pod uwagę, że rynek powiązany (rynek usług pogrzebowych) jest z reguły rynkiem konkurencyjnym w przeciwieństwie do rynku właściwego (zarządzania kaplicą cmentarną), który jest rynkiem zdominowanym, a nadużycie pozycji dominującej na rynku właściwym doprowadziło do zaniechania konkurencji na rynku powiązonym z chwilą oddania urządzenia kluczowego (kaplicy cmentarnej) do użytku, co skutkowało, że w tym okresie konsumenci nie mieli możliwości dokonywania wyboru spośród ofert większej liczby konkurentów działających na rynku usług pogrzebowych, Prezes Urzędu postanowił zwiększyć wysokość kary dla każdej ze stron postępowania o (tajemnica przedsiębiorcy) %.

Tym samym kara pieniężna będzie wynosiła: dla Adama Grzegorzewskiego kwotę (tajemnica przedsiębiorcy) zł, dla Małgorzaty Grzegorzewskiej (tajemnica przedsiębiorcy) zł.

Prezes Urzędu uwzględnił następnie okres trwania stwierdzonego naruszenia. Biorąc pod uwagę ramy czasowe stosowanej praktyki obejmujące okres kilku lat, czyli długotrwały okres trwania praktyki. Prezes Urzędu uznał za celowe, na tym etapie ustalania kary pieniężnej, jej podwyższenie o (tajemnica przedsiębiorcy)%.

Tym samym kara pieniężna będzie wynosiła: dla Adama Grzegorzewskiego kwotę 8 210,06 zł, dla Małgorzaty Grzegorzewskiej 8 210,06 zł.

Nakładając karę pieniężną, w ramach rozpatrywania okoliczności obciążających, Prezes Urzędu wziął również pod uwagę konieczność ustalenia, czy stwierdzone w decyzji naruszenie dokonane było umyślnie czy też nieumyślnie. Okoliczności sprawy, w szczególności wieloletnią działalność stron postępowania na rynku usług pogrzebowych, rozumienie znaczenia dostępności kaplicy cmentarnej dla przedsiębiorców pogrzebowych, widoczne na rynku skutki nie udostępniania kaplicy cmentarnej wskazują na umyślność działania stron postępowania. Jest to okoliczność obciążająca. Prezes Urzędu uznał, że uzasadnione jest dodatkowe podwyższenie wysokości kary każdemu z ww. przedsiębiorców o (tajemnica przedsiębiorcy) %.

Ustalając wysokość nałożonej na ww. przedsiębiorców kary pieniężnej, Prezes Urzędu rozważył również, czy w sprawie występują inne okoliczności łagodzące lub obciążające. Prezes Urzędu uznał, że w sprawie nie występują inne okoliczności łagodzące lub obciążające.

W konsekwencji, nałożona kara pieniężna po zaokrągleniu do pełnych złotych stanowi: dla Adama Grzegorzewskiego kwotę 9 852,00 zł, dla Małgorzaty Grzegorzewskiej kwotę 9 852,00 zł.

W ocenie Prezesa Urzędu powyższe kary pieniężne są adekwatne do stopnia naruszenia przepisów ustawy. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą przeciwdziałania stosowaniu praktyk ograniczających konkurencję na rynku uznał, że orzeczone kary pieniężne powinny stanowić dolegliwość dla stron niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna w szczególności spełnić funkcję represyjną, prewencyjną i wychowawczą, tak, aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W związku z powyższym Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

III. Koszty postępowania.

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku organ antymonopolowy stwierdził naruszenie przepisów tejże ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Przedmiotowe postępowanie wykazało, że Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej stosowali praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz określony w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wskazaną w pkt I sentencji niniejszej decyzji. Zgodnie z art. 263 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 267) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i inne należności świadków i biegłych oraz stron w przypadkach przewidzianych w art. 56 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 Kodeks postępowania administracyjnego, a także koszty spowodowane oględzinami na miejscu, jak również koszty doręczenia pism urzędowych. Kosztami niniejszego postępowania są koszty doręczenia stronom postępowania pism urzędowych.

W związku z powyższym Prezes Urzędu postanowił obciążyć:

1. Adama Grzegorzewskiego kosztami postępowania w wysokości 20,40 zł (słownie: dwadzieścia złotych czterdzieści groszy).
2. Małgorzatę Grzegorzewską kosztami postępowania w wysokości 20,40 zł (słownie: dwadzieścia złotych czterdzieści groszy).

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu postanowił jak w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów kary pieniężne należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji Prezesa Urzędu na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie do Narodowego Banku Polskiego, Oddział Okręgowy w Warszawie, na rachunek Nr 51101010100078782231000000.

Koszty niniejszego postępowania, na podstawie art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, w związku z art. 83 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.), – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt III sentencji niniejszej decyzji, stosownie do art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479³² § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 101, ze zm.) oraz art. 264 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 267) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej

decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

*Z upoważnienia
Prezesa
Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Z-ca Dyrektora Delegatury w Łodzi*

Andrzej Kędzia

Otrzymuje:

Pełnomocnik:

Grzegorzewskiej Małgorzaty prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Grzegorzewska Małgorzata USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej
i Adama Grzegorzewskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Grzegorzewski Adam USŁUGI POGRZEBOWE Adam Grzegorzewski i Małgorzata Grzegorzewska w Rawie Mazowieckiej

Adwokat Mariusz Kubiak
Kancelaria Adwokacka
KUBIAK&PARTNERS

Al. Konstytucji 3 Maja nr 11
96-200 Rawa Mazowiecka